

Transformasi Sektor Kewangan

Sistem dan landskap kewangan Malaysia telah melalui transformasi yang pesat sejak sedekad yang lalu. Termasuk dalam perubahan ini ialah reformasi kewangan dan pengawalseliaan serta pembangunan infrastruktur kewangan, yang memberi landasan kepada sektor kewangan yang lebih teguh, berpelbagai dan cekap pada hari ini. Sebahagian besar transformasi sektor kewangan Malaysia berpunca daripada kemajuan yang nyata dalam pasaran bon dan kewangan Islam. Di samping itu, liberalisasi dan penyahkawalseliaan yang progresif, konsolidasi industri, dan kemajuan teknologi telah menghasilkan saluran penyampaian baru, kepelbagaian dan jenis produk dan perkhidmatan serta kemunculan peserta bukan tradisional yang baru dalam sektor kewangan domestik. Oleh itu, dalam keadaan persekitaran yang dinamik ini, usaha memelihara kestabilan kewangan menjadi lebih kompleks dan mencabar.

Sebahagian besar transformasi sektor kewangan Malaysia berpunca daripada kemajuan yang nyata dalam pasaran bon, kewangan Islam, liberalisasi dan penyahkawalseliaan secara progresif, konsolidasi industri dan kemajuan teknologi.

Dalam menghadapi cabaran ini, teras dasar yang dilaksanakan oleh Bank Negara Malaysia pada tahun 2006 terus tertumpu pada pemeliharaan kestabilan dengan menyokong dan mengukuhkan transformasi keinstitutional, menggalakkan infrastruktur kewangan yang cekap dan berkesan, memudahkan pembangunan pasaran kewangan dan menggalakkan persekitaran pengawalan dan penyeliaan yang seimbang dan berkesan, yang memperkasa pembangunan sistem kewangan yang progresif, dinamik dan berdaya tahan. Tumpuan juga diberikan pada usaha meningkatkan akses kepada

perkhidmatan kewangan (*financial inclusion*) bagi memastikan akses yang lebih meluas kepada pilihan perkhidmatan kewangan oleh semua lapisan masyarakat.

TRANSFORMASI KEINSTITUSIAN

Dalam landskap kewangan yang sentiasa berubah, tahun 2006 menyaksikan kemajuan selanjutnya ke arah rasionalisasi institusi kewangan domestik berikutan penyempurnaan beberapa penggabungan dan konsolidasi antara pengantara pasaran dalam sektor perbankan, insurans dan pasaran modal, serta permulaan perniagaan oleh pemegang lesen baru dalam sektor perbankan Islam dan takaful.

Rangka kerja bank pelaburan khususnya, telah mencatat pencapaian penting pada tahun tersebut dengan hampir kesemua entiti yang terbabit menyempurnakan proses transformasi berkenaan. Rangka kerja itu, yang membolehkan pembentukan bank pelaburan sepenuhnya melalui proses konsolidasi dan rasionalisasi antara beberapa entiti (sembilan bank saudagar, sembilan syarikat broker saham, lima syarikat diskaun dan tiga broker universal), menyaksikan kesemua entiti yang layak memperoleh kelulusan yang perlu untuk menjadi 12 bank pelaburan. Sembilan kumpulan kewangan yang terdiri daripada bank saudagar, syarikat broker saham dan syarikat diskaun telah menyelesaikan transformasi menurut undang-undang dan memulakan operasi sebagai bank pelaburan pada suku pertama tahun 2007. Tiga broker universal telah diperbadankan menjadi bank pelaburan manakala dua lagi broker universal masih dalam proses memenuhi prasyarat yang ditetapkan. Sebuah syarikat diskaun telah diberi lesen bank saudagar dan akan menyempurnakan transformasinya kepada bank pelaburan dalam masa enam bulan. Dengan penubuhan bank pelaburan, syarikat diskaun tidak lagi wujud dalam landskap kewangan.

Kemunculan bank pelaburan dalam landskap kewangan telah meningkatkan kapasiti dan keupayaan institusi kewangan domestik untuk

mengambil kesempatan daripada peluang perniagaan dalam negeri dan dalam rantau ini dan meluaskan kepelbagaian aktiviti khidmat nasihat dan kewangan, serta seterusnya mengukuhkan lebih daya saing masing-masing. Perkembangan ini juga telah meningkatkan lagi potensi bank pelaburan untuk menyumbang ke arah transformasi ekonomi dan memainkan peranan penting dalam pembangunan pasaran kewangan yang memberangsangkan lagi dinamik.

Sektor perbankan dan insurans terus mengalami konsolidasi dan rasionalisasi pada tahun 2006. Ekoran penyempurnaan penggabungan antara dua kumpulan bank domestik, bilangan kumpulan perbankan domestik telah berkurang kepada sembilan. Sektor insurans juga menyaksikan penggabungan dua penanggung insurans am didorong oleh aktiviti pengambilalihan pada peringkat pemegang saham. Bagi mengekalkan daya saing, peserta dalam sektor kewangan menumpukan perhatian pada usaha mengukuhkan daya tahan mereka, membangunkan keupayaan dalaman, memanfaatkan sinergi kumpulan antara entiti yang berlainan, dan memperluas ekonomi ikut bidangan. Semua ini menghasilkan sektor kewangan yang memberangsangkan, lantas mendorong peningkatan inovasi produk, persaingan, penambahbaikan tahap perkhidmatan pengguna dan akhirnya, mutu produk yang lebih baik.

Dalam bidang kewangan Islam, liberalisasi industri kewangan Islam telah dipercepat dengan pengeluaran tiga lesen baru bank Islam kepada institusi kewangan Islam asing dari Kuwait, Arab Saudi dan Qatar. Langkah ini dapat dilaksanakan ekoran kemajuan yang telah dicapai dalam pembangunan sektor perbankan Islam, dan strategi yang diambil bagi meningkatkan rantaian global. Satu lagi langkah strategik penting yang diambil sejak tahun 2004 ialah langkah yang diambil oleh beberapa kumpulan perbankan konvensional yang menyertai skim perbankan Islam untuk mentransformasikan struktur "jendela Islam" yang sedia ada kepada "subsidiari Islam". Sehingga kini, sebanyak tujuh jendela perbankan Islam telah dijadikan subsidiari. Kini terdapat 11 bank Islam yang terdiri daripada enam subsidiari

perbankan Islam, dua bank Islam domestik dan tiga bank Islam asing yang baru.

Bagi mempertingkatkan integrasi global dalam industri takaful, empat lesen takaful baru yang merangkumi usaha sama antara pengendali takaful domestik dengan asing telah dikeluarkan. Lesen baru juga diberikan kepada broker takaful dan ajuster. Langkah ini sejajar dengan matlamat mewujudkan sistem kewangan Islam yang cekap, progresif dan menyeluruh yang dapat membangunkan industri takaful sebagai satu komponen penting dalam sistem kewangan Malaysia. Pada akhir tahun 2006, terdapat lapan pengendali takaful termasuk tiga pengendali takaful baru. Sebuah lagi pengendali takaful baru akan memulakan operasi pada tahun 2007. Dalam bidang takaful semula, Bank Negara Malaysia telah memberi kelulusan untuk penubuhan dua syarikat takaful semula di Malaysia di bawah Akta Takaful 1984 pada tahun 2006.

Kemasukan peserta baru dalam industri kewangan Islam dijangka memesatkan pembangunan industri seterusnya meningkatkan kecekapan perniagaan, pembangunan produk dan kualiti perkhidmatan, yang akan meningkatkan industri perbankan Islam dan takaful domestik ke tahap baru yang lebih dinamik.

Kemasukan peserta-peserta baru dalam industri kewangan Islam dijangka menyumbang ke arah pembangunan industri yang pesat. Persaingan yang sihat dalam pasaran pula dijangka memberi manfaat besar kepada pengguna dari segi peningkatan kecekapan perniagaan, pembangunan produk dan kualiti perkhidmatan yang akan meningkatkan industri perbankan Islam dan takaful domestik ke tahap baru yang lebih dinamik. Peserta baru yang

Jadual 3.1
Sektor Kewangan: Bilangan Peserta

Institusi Kewangan	1998	2005	2006
Bank Perdagangan	35	23	22
Syarikat Kewangan	31	4	0
Bank Pelaburan/Bank Saudagar	12	10	14 ¹
Syarikat Diskaun	7	7	0
Bank-bank Islam	1	6	11 ²
Penanggung Insurans	58	42	42
Penanggung Insurans Semula	10	7	6 ³
Pengendali Takaful	2	5 ⁴	8
Institusi Kewangan Pembangunan	14	13 ⁵	13 ⁵

¹ Termasuk sebuah bank saudagar yang sedang dalam proses tranformasi kepada bank pelaburan dan tiga broker universal yang telah menyempurnakan tranformasi kepada bank pelaburan pada bulan Januari 2007

² Termasuk sebuah bank Islam asing yang memulakan operasi pada bulan Januari 2007

³ Satu lesen penanggung insurans semula asing telah diserahkan semula berikutan pelaksanaan rasionalisasi kumpulan oleh syarikat induknya di luar negara

⁴ Termasuk sebuah pengendali takaful yang memulakan operasi pada bulan Januari 2006

⁵ Antaranya enam institusi kewangan pembangunan dikawal selia di bawah Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002 (AIKP)

mempunyai keupayaan, modus operasi dan kekuatan tersendiri bukan sahaja akan menambah kedalaman dan kepelbagaian dalam industri perbankan Islam dan takaful domestik yang kian berkembang, bahkan akan berupaya menerokai pasaran baru di rantau ini dan di Timur Tengah. Dengan bertambahnya kepelbagaian peserta, pembangunan sektor perbankan Islam dan takaful dijangka terus memperoleh momentum dengan penglibatan dalam bidang baru seperti pasaran modal hutang, perbankan persendirian dan pengurusan dana dan kekayaan menjadi semakin nyata.

Dengan sistem kewangan Malaysia yang semakin matang, institusi berlesen kini boleh memulakan rundingan membabitkan penggabungan dan pengambilalihan dengan pelbagai pihak secara serentak. Pihak-pihak yang berminat diberi fleksibiliti memulakan perbincangan untuk membeli atau menjual kepentingan saham institusi di bawah kawal selia Bank Negara Malaysia.

PEMBANGUNAN INFRASTRUKTUR KEWANGAN

Pembangunan infrastruktur kewangan adalah sangat penting dalam menyokong kegiatan ekonomi yang aktif dan menyediakan asas yang kukuh kepada pertumbuhan masa depan.

Pada tahun-tahun awal selepas krisis kewangan Asia, fokus pembangunan infrastruktur kewangan sebahagian besar tertumpu pada pengukuhan infrastruktur sokongan untuk pengurusan risiko kredit dan peningkatan kualiti penilaian kredit. Ini dapat dilihat dengan pengenalan sistem sokongan termasuk Sistem Maklumat Rujukan Kredit Pusat (*Central Credit Reference Information System, CCRIS*) dan keperluan akreditasi untuk pegawai kredit. Dengan pembangunan sektor kewangan beroleh momentum, tumpuan beralih kepada usaha memperdalamkan dan mempelbagaikan pasaran kewangan dan pada masa yang sama, menggalakkan pendidikan pengguna dan menambah baik rangka kerja perlindungan pengguna. Langkah-langkah untuk mengukuhkan pembangunan pasaran bon domestik pada tahun 2006 termasuk:

- Penambahbaikan **Sistem Terbitan/ Penawaran Automatik Sepenuhnya (Fully Automated System for Issuing/Tendering, FAST)** melalui aplikasi **berasaskan web** untuk meningkatkan keberkesanan dan liputan penyebaran maklumat dan ketelusan aktiviti pasaran utama. FAST, yang dikendalikan Bank Negara Malaysia, merupakan sistem berpusat bagi memudahkan terbitan dan jualan sekuriti hutang Kerajaan dan korporat dan membolehkan Bank Negara Malaysia menjalankan pengurusan mudah tunai melalui perjanjian belian balik (repo) atau jualan pasaran wang.
- Terbitan **Surat Perdagangan (Commercial Paper, CP) dan Nota Jangka Sederhana (Medium Term Note, MTN) tanpa skrip** sejak 15 Mei 2006 di bawah sistem Pemindahan Dana dan Sekuriti Secara Elektronik Masa Nyata (*Real Time Electronic Transfer of Funds and Securities, RENTAS*). Penyahbahanan (*dematerialising*) CP dan MTN membolehkan pindahan sekuriti melalui catatan buku dan dana di bawah prinsip

serahan semasa pembayaran dilakukan secara serentak, seterusnya menghapuskan risiko penyelesaian dan sekuriti yang tidak diserahkan.

- **Penambahbaikan arkitektur Program Penjaga Sekuriti Institusi (*Institutional Securities Custodian Program, ISCAP*)** yang pada asalnya dilancarkan pada bulan Januari 2005 untuk meningkatkan mudah tunai pasaran sekunder. ISCAP membolehkan Bank Negara Malaysia meminjam sekuriti dan menggunakan sekuriti tersebut sebagai sebahagian daripada operasinya melalui repo dan pinjaman sekuriti untuk melepaskan sekuriti berkenaan daripada pemegang sekuriti kaptif yang terdiri daripada pelabur institusi dan institusi kewangan.
- Terbitan **Nota Panduan berkenaan Urus Niaga Perjanjian Belian Balik** pada bulan Julai 2006 bagi menjajarkan peraturan Malaysia dengan amalan terbaik antarabangsa. Urus niaga repo kini tertakluk kepada Perjanjian Pembelian Balik Induk Global (*Global Master Repurchase Agreement*) yang memperuntukkan, antara lain, pindahan hak milik mutlak, urus niaga penandaan kepada pasaran, penggunaan *haircut* dan penyenggaraan margin dan kejadian kemungkiran. Perjanjian wajib ini dan peruntukan lain dalam Nota Panduan menyumbang ke arah mengekalkan operasi pasaran repo yang mantap dan teratur dengan meningkatkan perlindungan menurut undang-undang dan menanam keyakinan yang lebih jitu antara pihak yang mengurus niaga.
- Perjanjian Induk Derivatif Islam (*Islamic Derivative Master Agreement, ISDM*) yang pertama di dunia oleh Persatuan Pasaran Kewangan Malaysia, dengan urus niaga pertama menggunakan perjanjian itu ditandatangani pada bulan Disember 2006. ISDM dibentuk berdasarkan model perjanjian International Swap and Derivatives Association (ISDA) dan akan disahkan oleh ISDA pada tahun 2007. Perjanjian yang berasaskan ikatan undang-undang itu mendalamkan lagi pasaran derivatif Islam dengan menyediakan saluran kepada pelabur Islam untuk meningkatkan pengurusan risiko dan lebih telus dalam urus niaga pasaran.

- Penerbitan buku panduan "**Panduan kepada Sekuriti Kerajaan Malaysia (*Malaysian Government Securities, MGS*)**" adalah sebahagian daripada usaha Bank Negara Malaysia untuk menggalakkan pelaburan asing dalam MGS. Buku panduan ini memberi maklumat penting tentang ciri-ciri MGS dan ciri-ciri pasaran bon tempatan. Maklumat ini juga boleh didapati di laman web Bond Info Hub (di <http://bondinfo.bnm.gov.my>).
- Pengenalan **jualan penukaran MGS** bertujuan meningkatkan dagangan MGS tanda aras cair dalam pasaran pada bulan Januari 2007. Peningkatan dalam jumlah sekuriti tanda aras ini akan meningkatkan dagangan dalam pasaran sekunder, seterusnya menambah tahap kecairan keseluruhan dalam pasaran bon Malaysia dan memberi fleksibiliti tambahan bagi mengekalkan kekerapan terbitan tetap MGS.

Langkah-langkah yang dilaksanakan pada tahun 2006 bagi menjaga kepentingan pengguna termasuk:

- Permulaan urusan **Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK)** pada 17 April 2006, yang menyediakan saluran kepada pengguna untuk mendapatkan nasihat tentang perkara yang berkaitan dengan kredit, pengurusan kewangan dan pendidikan, serta penstrukturan semula hutang.
- Penerbitan **buku kecil pelbagai bahasa** yang baru di bawah program **InfoPerbankan dan InfoInsurans**.

PEMBANGUNAN PASARAN KEWANGAN

Pasaran kewangan Malaysia memainkan peranan penting dalam membiayai pertumbuhan ekonomi negara. Sebelum ini, sektor perbankan merupakan punca pembiayaan yang utama bagi ekonomi negara. Tumpuan risiko dalam sektor perbankan adalah ketara semasa krisis kewangan Asia, yang menyebabkan tumpuan beralih kepada usaha untuk mempelbagaikan sumber pembiayaan dalam pasaran modal. Langkah ini telah meningkatkan jumlah sekuriti hutang swasta (*private debt securities, PDS*) terkumpul sebagai peratusan daripada jumlah pembiayaan (PDS terkumpul + pinjaman terkumpul daripada

institusi perbankan) daripada 10.1% pada tahun 1998 kepada 23.9% pada tahun 2006. Dengan peranan PDS yang bertambah penting dalam membiayai ekonomi, pembangunan pasaran yang berterusan adalah amat penting bagi menampung pertumbuhan ekonomi yang mampan. Tahun 2006 menyaksikan pembangunan pasaran kewangan yang lebih pesat melalui langkah-langkah yang diambil untuk menggalakkan persekitaran yang diperlukan bagi pengenalan produk baru dan kemasukan peserta-peserta baru.

Satu tranche **MGS boleh panggil (*callable MGS*)** diterbitkan pada 15 Disember 2006 yang membolehkan Kerajaan menguruskan aliran tunai dengan lebih baik. Selain meningkatkan kepelbagaian produk, pengenalan produk baru ini dijangka dapat memajukan lagi pasaran bon Malaysia, terutamanya pasaran utama bagi bon korporat, disebabkan MGS boleh panggil dapat digunakan sebagai tanda aras bagi penerbit sektor swasta untuk menentukan harga sekuriti hutang swasta boleh panggil mereka sendiri.

Nota Monetari Bank Negara Malaysia (*Bank Negara Malaysia Monetary Notes, BNMN*) juga diperkenalkan pada bulan Disember 2006 bagi menggantikan Bil Bank Negara dan Nota Boleh Niaga Bank Negara yang sedia ada bagi mengurus mudah tunai dalam pasaran kewangan konvensional dan Islam. Matlamat utama BNMN adalah untuk menggalakkan kecekapan sistem kewangan dalam menyerap mudah tunai yang berlebihan dan dengan itu, mengurangkan impak yang tidak diinginkan dalam pasaran kewangan domestik. Tempoh matang maksimum bagi terbitan-terbitan ini juga dipanjangkan daripada satu tahun kepada tiga tahun. Walau bagaimanapun, ini bukan bertujuan memberi sebarang isyarat tentang paras sasaran kadar faedah jangka panjang.

Pempelbagaian produk dalam sektor kewangan telah dipertingkatkan dengan **kajian semula Garis Panduan Instrumen Deposit Boleh Niaga (*Negotiable Instrument of Deposit, NID*)**. Berkuat kuasa 15 Jun 2006, liberalisasi penentuan harga dilaksanakan apabila kadar NID teraupung dibenar untuk dinilai berdasarkan indeks selain Kadar Tawaran Antara Bank Kuala Lumpur

(*Kuala Lumpur Interbank Offer Rate, KLIBOR*). Garis panduan itu juga membenarkan terbitan NID dalam mata wang asing, lalu menyediakan sumber dana mata wang asing tambahan. Dengan itu, profil pendeposit mata wang asing menjadi lebih mendalam. NID dalam mata wang asing juga memberi pelaburan alternatif kepada pelabur-pelabur domestik pasaran dalam negeri.

Dengan peranan pasaran kewangan yang bertambah dalam membiayai ekonomi negara, pembangunan pasaran yang berterusan dalam mempelbagaian produk, mudah tunai dan inovasi adalah amat penting bagi menampung pertumbuhan ekonomi yang mampan.

Pada 16 Februari 2006, Bank Negara Malaysia memperkenalkan **Sukuk Ijarah Bank Negara Malaysia** berasaskan konsep *ijarah* atau "jual dan pajak balik". Terbitan sukuk ini tepat pada masanya bagi memenuhi permintaan peserta pasaran antarabangsa terhadap instrumen kewangan Islam yang sesuai dengan prinsip yang didokong oleh cendekiawan Syariah Timur Tengah. Instrumen tambahan ini yang digunakan untuk mengurus mudah tunai dalam Pasaran Wang Islam akan diterbitkan secara berkala. Ia juga akan bertindak sebagai penanda aras baru untuk bon Islam jangka pendek dan pertengahan lain, dan merupakan sebahagian daripada usaha berterusan Bank Negara Malaysia untuk memenuhi keperluan mempelbagaian dalam pasaran global.

Kemasukan peserta baru dalam industri pasaran kewangan Islam menyumbang ke arah pembangunan pelbagai jenis produk perbankan Islam yang baru. Beberapa produk pembiayaan baru diperkenalkan dalam industri perbankan Islam dengan menggunakan kontrak Syariah *mudharabah*, *musyarakah* dan *ijarah* selain produk tradisional *bai' bithaman ajil* (jualan pembayaran

tertanggung). Ini termasuk pembiayaan perumahan secara Islam yang menggunakan konsep *musyarakah mutanaqisah* (perkongsian semakin berkurang), pembiayaan kenderaan secara Islam menggunakan konsep *ijarah* (pajakan), dan pembiayaan tunai secara Islam menggunakan kontrak *tawarruq*. Dalam sektor takaful, terdapat 30 produk keluarga takaful yang diluluskan Bank Negara Malaysia pada tahun 2006 dengan 73.3% daripadanya ialah produk berkaitan pelaburan dan produk gadaai janji. Sebanyak 56.7% daripada produk baru pula adalah daripada pengendali takaful baru. Peningkatan kepelbagaian produk merupakan petanda baik bagi pertumbuhan sektor kewangan Islam.

Bagi menggalakkan kecekapan dan menyediakan alternatif dalam operasi mereka selanjutnya, institusi kewangan pembangunan (IKP) dibenarkan menyertai pasaran antara bank. **Garis Panduan Penyertaan IKP dalam Pasaran Antara Bank** dikeluarkan pada Disember 2006 yang menghuraikan butir prasyarat penyertaan dalam pasaran termasuk keperluan pematuhan pengurusan risiko dan mudah tunai. Penyertaan IKP dalam pasaran antara bank akan membolehkan mereka menempatkan dana secara langsung dalam pasaran untuk memperoleh harga yang lebih baik di samping mendapat akses kepada kadar broker wang yang kompetitif, secara langsung. IKP juga dibenarkan menerbit dan mengurus niaga NID dan Instrumen Islam Boleh Niaga (*Islamic Negotiable Instrument, INI*). Kedua-dua instrumen ini berupaya meningkatkan mudah tunai dan kepelbagaian sumber pendanaan IKP.

INISIATIF PENGAWALAN DAN PENYELIAAN

Pendekatan pengawalan dan penyeliaan berhemat Bank Negara Malaysia juga melalui perkembangan ekoran perubahan terhadap landskap dan kematangan sektor kewangan. Usaha terus diambil bagi memastikan rangka kerja pengawalseliaan terus relevan dan boleh disesuaikan mengikut perubahan dalam persekitaran yang akan menggalakkan institusi berinovasi dan menggunakan kemajuan teknologi bagi meningkatkan daya saing.

Lanjutan daripada itu, rangka kerja berhemat dikaji semula untuk beralih secara beransur daripada peraturan-peraturan preskriptif dan pendekatan "satu saiz sesuai untuk semua" (*one-size-fits-all*) kepada rejim berasaskan prinsip yang mudah disesuaikan dan kondusif mengikut perubahan keadaan pasaran dan inovasi. Pada masa yang sama, ia membolehkan institusi perbankan mengambil langkah awalan terhadap bidang risiko baru bagi memperkukuh keselamatan dan keteguhan sektor kewangan. Penekanan yang tinggi dan tanggungjawab yang lebih besar diletakkan atas bahu institusi kewangan untuk mengurus risiko secara wajar, sejajar dengan strategi perniagaan mereka dan rangka kerja berhemat yang menyeluruh.

Produk dan perkhidmatan yang pelbagai dan kompleks, dan tahap keupayaan pengurusan risiko yang berlainan boleh menyebabkan perbezaan ketara dalam profil risiko sesebuah institusi kewangan dengan institusi kewangan yang lain. Oleh itu, tahap pengawalan dan penyeliaan Bank Negara Malaysia terhadap institusi-institusi adalah juga berlainan. Bagi memastikan pengawalan dan penyeliaan berkesan dan cekap, Bank Negara Malaysia menerima pakai pendekatan berasaskan risiko. Dengan pendekatan ini, sumber penyeliaan akan mengutamakan bidang yang menimbulkan risiko paling ketara kepada kestabilan dan keteguhan sistem kewangan dan setiap institusi kewangan. Dengan kematangan pasaran dan keupayaan peserta semakin meningkat, pendekatan penyeliaan ini terus diperkukuh dengan pengawalan dan penyeliaan berbeza yang memberi lebih fleksibiliti kepada institusi yang mempunyai amalan pengurusan risiko dan tadbir urus korporat yang mantap. Inisiatif juga tertumpu pada usaha yang dapat menerap disiplin pasaran secara berkesan bagi memperkukuh pengawalan dan penyeliaan berhemat.

Memperkukuh Rangka Kerja Pengurusan Risiko dan Tadbir Urus Korporat

Pelaksanaan Basel II, Rangka Kerja Modal Berasaskan Risiko dan Penambahbaikan kepada Standard Kecukupan Modal

Bagi sektor perbankan, usaha berterusan diambil untuk mempersiapkan institusi perbankan

menghadapi kemunculan Basel II, yang bertujuan menggalakkan amalan pengurusan risiko yang lebih baik, membina keupayaan dan meningkatkan daya saing institusi perbankan dengan memberi lebih fleksibiliti operasi berserta perlindungan berhemat yang sewajarnya. Pelaksanaan Basel II dijangka menghasilkan pengurusan modal yang lebih cekap oleh institusi perbankan melalui mekanisme yang lebih sensitif kepada risiko dalam pengiraan kecukupan modal, dan yang juga memberi pengiktirafan sewajarnya kepada teknik menangani risiko dalam sesebuah institusi perbankan. Penggunaan rangka kerja Berdasarkan Penarafan Dalam (Internal Ratings Based) di bawah Basel II pada masa depan juga akan membenarkan pendekatan alternatif untuk menentukan kecukupan modal berasaskan model dalam yang dihasilkan oleh institusi perbankan dengan mengambil kira profil risiko dan pengalaman perniagaan masing-masing.

Pada tahun 2006, cadangan semakan kepada komponen risiko pasaran dalam rangka kerja kecukupan modal dikeluarkan kepada pihak industri untuk pertimbangan. Cadangan semakan ini dibuat memandangkan aktiviti kewangan institusi perbankan semakin kompleks dan juga bagi mengambil kira perkembangan dalam amalan terbaik pengurusan risiko berikutan penerimapaikuan Basel II di peringkat antarabangsa. Cadangan ini juga termasuk pengolahan terhadap risiko kadar faedah dalam buku perbankan yang akan dilaksanakan seiring dengan Basel II. Persediaan ke arah pelaksanaan Basel II mengikut jadual dan akan bermula dari 1 Januari 2008 bagi Pendekatan "Standardised" (*Standardised Approach*) untuk risiko kredit, dan Pendekatan Penunjuk Asas, Pendekatan "Standardised" dan Pendekatan Alternatif "Standardised" (*Basic Indicator, Standardised and Alternative Standardised Approach*) untuk risiko operasi. Pendekatan-pendekatan ini akan berjalan selari dengan pendekatan yang diamalkan sekarang, dan akan bermula pada separuh pertama tahun 2007.

Begitu juga di sektor insurans, rangka kerja modal berasaskan risiko (*risk-based capital, RBC*) telahpun dimuktamadkan dan akan dilaksanakan pada tahun 2007 secara selari dengan keperluan margin kesolvenan yang ada sekarang, selama dua tahun. Pelaksanaan secara selari selama dua tahun ini membolehkan peralihan kepada rangka kerja baru yang lebih teratur. Penanggung insurans yang telah memenuhi kehendak penyeliaan dari segi keupayaan pengurusan kewangan dan risiko dibenarkan menerima pakai rangka kerja baru bermula tahun 2008. Rangka kerja RBC akan menjajarkan keperluan kesolvenan yang digunakan bagi penanggung insurans, dengan profil dan pendedahan risiko masing-masing. Rangka keperluan modal RBC akan juga mempermudah campur tangan penyeliaan dengan lebih berkesan dengan adanya isyarat amaran awal yang menandakan kemerosotan dalam tahap kecukupan modal. Selain itu, keperluan disemak bagi penilaian aset dan liabiliti insurans akan memberikan penampakan berhemat kuantitatif yang lebih jelas (sekarang ini terselindung dalam asas penilaian konservatif) selaras dengan perkembangan di peringkat antarabangsa untuk menggalakkan ketelusan dalam kedudukan kewangan sesebuah entiti.

Selaras dengan hasrat Bank Negara Malaysia untuk melaksanakan Standard Kecukupan Modal (*capital adequacy standard, CAS*) yang akan dikeluarkan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (*Islamic Financial Services Board, IFSB*) pada tahun 2008, usaha penting juga diambil oleh bank-bank Islam pada tahun 2006 sebagai persediaan untuk melaksanakan rangka kerja modal baru ini. Analisis jurang telah dibuat sebagai sebahagian daripada penilaian awal untuk mengenal pasti tahap kesediaan bank-bank Islam untuk memenuhi keperluan yang digariskan di bawah CAS. Peningkatan dalam pengurusan sistem teknologi maklumat dan data dikenal pasti sebagai keupayaan operasi yang penting yang perlu diperkukuh. Bagi subsidiari perbankan Islam, strategi pelaksanaan akan diselaraskan dengan inisiatif yang diambil oleh bank induk mereka dalam

melaksanakan Basel II. Usaha juga telah dimulakan untuk merumuskan panduan penyeliaan bagi pelaksanaan CAS dengan kerjasama pihak industri. Panduan penyeliaan ini dijangka dimuktamadkan menjelang suku ketiga 2007. Bank Negara Malaysia akan terus memantau kemajuan pelan tindakan dan keupayaan pengurusan risiko bank-bank Islam sepanjang pelaksanaan rangka kerja modal baru tersebut.

Dalam menguruskan risiko, institusi kewangan pembangunan (IKP) terus memperkukuh infrastruktur pengurusan risiko masing-masing, termasuk sumber manusia, sistem dan proses. Usaha telah diambil untuk mempertingkatkan keupayaan sumber manusia melalui latihan berterusan dan berstruktur, khasnya dalam proses kredit di samping pembangunan produk dan inovasi untuk memenuhi keperluan pembiayaan dan pembangunan setiap sektor sasaran. Selain itu, Bank Negara Malaysia mengenakan standard pengawalseliaan terhadap IKP untuk menerima pakai amalan tadbir urus korporat yang baik bagi memastikan IKP berada pada kedudukan yang lebih baik untuk menjalankan tanggungjawab yang dimandatkan dengan lebih cekap dan berkesan. Langkah ini disokong oleh peningkatan berterusan sistem pengurusan risiko dan proses dalaman untuk mengenal pasti, mengukur, memantau dan mengawal risiko yang mungkin wujud dalam proses mengendalikan aktiviti yang dimandatkan kepada IKP.

Persepaduan dengan Perkembangan dalam Standard Pelaporan Kewangan

Memandangkan laporan kewangan adalah elemen penting yang mencerminkan prestasi institusi kewangan, standard pelaporan perlu memenuhi dan mencerminkan keadaan sebenar institusi kewangan. Bank Negara Malaysia kini sedang menjalankan kajian semula keperluan pelaporan kewangan pengawalseliaan dan standard penilaian bagi sektor perbankan dan insurans. Langkah ini bertujuan menggalakkan keseragaman dengan Piawai Pelaporan Kewangan (*Financial Reporting System, FRS*) dan persepaduan

dengan amalan terbaik antarabangsa. Antara bidang yang sedang dikaji semula ialah:

- asas bagi peruntukan pinjaman dan klasifikasi pinjaman tak berbayar institusi perbankan untuk mempertimbangkan parameter bagi ujian kelemahan pinjaman di bawah FRS 139: Pengiktirafan dan Pengukuran Instrumen Kewangan;
- keperluan untuk menilai harta tanah pelaburan yang dipegang penanggung insurans hayat pada nilai saksama (dahulunya, berdasarkan kos atau penilaian semula).

Bagi memastikan integriti nilai saksama yang dilaporkan dalam penyata kewangan, tanggapan penyeliaan berhubung dengan dasar dan proses penilaian yang perlu dipraktik dalam institusi kewangan akan dikeluarkan bagi menyokong pelaksanaan FRS. Susulan ini, saringan berhemat melalui pelarasan modal dan pelindung berhemat lain juga perlu dilaksanakan apabila bersesuaian. Ini bagi memastikan modal pengawalseliaan mencerminkan kekukuhan kewangan institusi berkenaan dan bertindak sebagai penampan yang berkesan bagi aktiviti pengambilan risiko. Bank Negara Malaysia sentiasa memantau dengan rapi persediaan institusi kewangan untuk mencapai tahap kesediaan untuk menerima pakai FRS 139, dan Lembaga Pengarah setiap institusi kewangan telah dipertanggungjawabkan untuk memastikan pengawasan sewajarnya terhadap persediaan serta untuk menangani sebarang implikasi besar yang timbul ekoran pelaksanaan FRS.

Langkah-langkah Lain

Pada tahun 2006, langkah-langkah selanjutnya yang diambil untuk meningkatkan dan memperkukuh keupayaan pengurusan risiko institusi kewangan adalah seperti yang berikut:

- penekanan terhadap kepentingan **ujian ketahanan** sebagai alat pengurusan risiko yang penting, seterusnya membolehkan institusi kewangan lebih memahami profil risiko mereka dan mengambil langkah-langkah awalan yang sesuai;
- keperluan yang lebih kukuh berhubung dengan **aktuari dilantik** bagi penanggung insurans hayat;
- keperluan untuk **mendapatkan penarafan**

penerbit institusi daripada agensi penarafan tempatan bagi membolehkan instrumen kewangan Islam diiktiraf sebagai aset boleh cair yang layak; dan

- peningkatan **fungsi audit dalam** IKP bagi menggalakkan pengendalian berhemat dan prosedur operasi yang lebih kukuh.

Kefleksibelan Pelaburan

Dengan adanya rangka kerja kehematan yang lebih kukuh, keupayaan pengurusan risiko yang meningkat dan tadbir urus yang kukuh dalam institusi kewangan, lebih banyak kefleksibelan operasi dan pelaburan diberikan kepada institusi kewangan, ketika Malaysia menuju ke arah persekitaran yang lebih dinyahkawal selia. Teras dasar lebih tertumpu pada kefleksibelan pengurusan portfolio pelaburan oleh institusi kewangan sambil memastikan perlindungan secukupnya untuk memelihara kestabilan kewangan.

Kefleksibelan yang diberi termasuk:

- kelonggaran **pengolahan modal** bagi pelaburan dalam **instrumen modal Kumpulan-1 bukan inovatif** institusi kewangan lain;
- pelonggaran had **pelaburan dalam sekuriti hutang** bagi dana insurans hayat dan dana takaful keluarga serta **aset asing**; dan
- kefleksibelan yang lebih tinggi kepada institusi perbankan bagi mengurus **aktiviti dan pelaburan berkaitan ekuiti**.

Kefleksibelan Produk

Kefleksibelan pelaburan yang diperkenalkan di bawah pelbagai inisiatif telah dilengkapi oleh pelonggaran selanjutnya kepada institusi kewangan untuk menawarkan produk dan perkhidmatan baru. Falsafah pengawalseliaan berkembang ke arah memudahkan pewujudan persekitaran yang kondusif untuk inovasi, dan memupuk persaingan yang adil dan cekap ke arah pembangunan sektor perbankan yang lebih pelbagai, cekap dan yang tertumpu pada pelanggan (*customer-centric*).

Inisiatif yang diambil untuk memberikan lebih kefleksibelan produk termasuk:

- mempercepat **masa ke pasaran** (*faster time to-market*) bagi produk pelaburan berkaitan

derivatif (*investment-linked to derivative, ILD*) baru dan **mengembangkan jenis dan jumlah produk ILD** yang boleh ditawarkan oleh institusi perbankan;

- membenarkan institusi tempatan berlesen melaksanakan **urus niaga belian semula dengan bukan pemastautin** dengan syarat jumlah kemudahan kredit bukan pemastautin termasuk urus niaga belian semula tidak melebihi RM10 juta; dan
- kefleksibelan bagi institusi perbankan untuk menjual pinjaman tidak berbayar (NPL) dan pembiayaan tidak berbayar (NPF) kepada pihak luar. Tender terbesar pertama aset mundur (*distressed assets*) oleh sebuah bank domestik yang besar kepada pelabur asing dilaksanakan pada tahun 2006 dan dijangka disempurnakan pada tahun 2007. Ini merupakan petanda yang baik kepada pembangunan pasaran sekunder bagi aset mundur di Malaysia, dengan lebih banyak institusi perbankan mengambil kesempatan ini untuk memperkukuh kedudukan kewangan mereka.

Rangka Kerja Penyeliaan

Pendekatan Bank Negara Malaysia terhadap penyeliaan institusi kewangan tertumpu pada pengenalpastian awal kewujudan risiko dan isu-isu menyeluruh berkaitan dengan sistem di samping pemantauan yang rapi terhadap keadaan kewangan dan kekukuhan operasi institusi kewangan. Peningkatan berterusan dibuat terhadap rangka kerja penyeliaan berasaskan risiko untuk menyediakan pendekatan yang berstruktur dan berpandangan jauh bertujuan menilai profil risiko dan sistem pengurusan risiko institusi kewangan. Penyelia kini boleh memperuntukkan sumber dengan optimum apabila menyelia institusi dengan menumpukan pada bidang risiko khusus yang dikenal pasti boleh menimbulkan risiko yang besar terhadap kesejahteraan dan kekukuhan institusi kewangan.

Aktiviti perbankan yang semakin kompleks dan kemunculan faktor risiko baru dan perubahan berterusan dalam landskap kewangan mendorong penubuhan unit khas risiko, iaitu unit Risiko Kredit, Risiko Pasaran dan Risiko

Operasi. Kesemua unit ini mempunyai kemahiran pakar dan kepakaran bidang dalam menyediakan sokongan bersepadu kepada fungsi pengawalan dan penyeliaan Bank Negara Malaysia.

Aktiviti penyeliaan pada tahun 2006 terus tertumpu pada penilaian kekukuhan dan keupayaan broker universal dan syarikat diskaun untuk memastikan institusi tersebut memenuhi prasyarat sebelum memainkan peranan baru sebagai bank pelaburan. Kajian usaha wajar telah dilaksanakan terhadap institusi tersebut untuk menilai kapasiti kewangan, tahap tadbir urus korporat, kemantapan pengurusan risiko, keberkesanan fungsi audit dalam dan kecukupan sistem maklumat. Kajian selanjutnya dilaksanakan untuk menilai langkah pembetulan bagi menangani kelemahan yang dikenal pasti dalam bidang-bidang tersebut.

Rangka kerja penyeliaan yang dipertingkatkan ini juga memerlukan pergantungan yang lebih banyak pada juruaudit dalam dan luar. Bagi memenuhi matlamat ini dan memastikan tanggungjawab dan akauntabiliti yang lebih tinggi daripada pihak juruaudit, Bank Negara Malaysia mengadakan dialog dengan juruaudit dalam dan luar institusi kewangan bertujuan bertukar-tukar pandangan tentang jangkaan penyeliaan juruaudit dan perkembangan baru serta cabaran yang bakal dihadapi industri kewangan.

Transformasi landskap kewangan domestik juga merangkumi peningkatan integrasi dan konsolidasi merentas pasaran dan merentas industri, seterusnya menambahkan lagi kesamaran antara aktiviti pasaran modal dan perbankan. Berikutan itu, rangka kerja pengawalan dan penyeliaan telah dipertingkatkan untuk memastikan pengharmonian peraturan dan menangani pertindihan bidang pengawalseliaan, kekurangan dan arbitraj pengawalseliaan. Dalam hal ini, kerjasama penyeliaan antara Bank Negara Malaysia dengan agensi pengawalseliaan lain seperti Suruhanjaya Sekuriti diperkukuh dan dipertingkatkan. Bank Negara Malaysia dan Suruhanjaya Sekuriti sedang dalam proses memuktamadkan Memorandum Persefahaman untuk menyelaras pengaturan kerja, memandangkan bank pelaburan akan tertakluk

kepada pengawalan bersama kedua-dua pihak berkuasa tersebut.

Berikutan penubuhan Perbadanan Insurans Deposit Malaysia (PIDM), satu perjanjian perikatan strategik juga dimeterai antara Bank Negara Malaysia dengan PIDM untuk memperkukuh bidang kerjasama pengawalan dan penyeliaan. Perikatan ini telah diiktiraf oleh Persatuan Penanggung Insurans Deposit Antarabangsa sebagai model kerjasama antara penanggung insurans deposit dengan pengawal selia yang sangat baik. Sebagai melengkap fungsi penyeliaan Bank, rangka kerja penting berkaitan dengan penilaian risiko, penilaian risiko perusahaan, dan aktiviti pemantauan dan pembayaran dirumus, dengan rangka kerja sistem premium terbeza dijangka dilaksanakan pada tahun 2008. PIDM juga mengeluarkan "Garis Panduan Jumlah Deposit Diinsuranskan" dan "Garis Panduan Keperluan Penzahiran bagi Akaun Bersama dan Akaun Amanah" di samping melaksanakan dasar tadbir urus yang termasuk dasar berkenaan pelaporan aktiviti menyalahi undang-undang kepada pihak berkuasa.

AKSES KEPADA PERKHIDMATAN KEWANGAN BAGI SEMUA PIHAK

Penggalakan peningkatan akses kepada perkhidmatan kewangan bagi semua segmen masyarakat terus menjadi agenda penting Bank Negara Malaysia pada tahun 2006. Usaha sepanjang tahun tertumpu pada pengukuhan rangka kerja keinstitutionan dan pelaksanaan langkah sewajarnya bagi meningkatkan lagi akses kepada pembiayaan dan juga tahap celik kewangan.

Dengan memanfaatkan peranan pelengkap dan mandat pembangunan IKP dalam menyokong matlamat sosioekonomi Kerajaan, beberapa inisiatif strategik diambil untuk meningkatkan akses kepada pembiayaan bagi semua segmen ekonomi, khususnya perusahaan kecil dan sederhana (PKS) dan jenis perniagaan dalam sektor keutamaan.

Pelaksanaan strategi utama Bank untuk menggalakkan pembangunan industri

mikrokeuangan di Malaysia bermula pada tahun 2006. Inisiatif ini penting untuk meningkatkan akses kepada perkhidmatan kewangan bagi semua pihak, memandangkan hampir 80% daripada PKS terdiri daripada perusahaan mikro dengan pekerja sepenuh masa kurang daripada lima orang. Banci Pertubuhan dan Perusahaan Jabatan Perangkaan pada tahun 2005 merumuskan bahawa perusahaan mikro bergantung terutamanya pada dana sendiri dan pinjaman daripada keluarga dan rakan bagi menampung keperluan pembiayaan perniagaan mereka. Hakikatnya, industri mikrokeuangan yang mampan adalah penting dalam menyediakan saluran pembiayaan formal daripada sistem kewangan kepada perusahaan mikro.

Pembangunan industri mikrokeuangan amat penting dalam menggalakkan peningkatan akses kepada perkhidmatan kewangan bagi semua pihak, memandangkan hampir 80% daripada PKS merupakan perusahaan mikro.

Bagi memastikan pengaturan keinstitutionan berupaya memberikan akses pembiayaan yang berterusan kepada perusahaan mikro, institusi berkenaan perlu terus beroperasi dalam keadaan kewangan yang mampan. Oleh itu, sumber dana dan caj kadar pinjaman pasaran perlu memadai bagi menampung kos pendanaan dan operasi serta risiko kredit, sambil menjaga margin keuntungan yang munasabah. Penyedia mikrokeuangan yang beroperasi secara mampan perlu mempunyai jangkauan yang luas, berbanding dengan skim mikrokeuangan yang bergantung pada dana Kerajaan yang umumnya mempunyai keupayaan terhad. Sehubungan dengan itu, pembangunan industri mikrokeuangan yang mampan dan dipacu nilai komersial akan melengkapi program mikrokeuangan Kerajaan yang dilaksanakan oleh institusi-institusi seperti Amanah Ikhtiar Malaysia

(AIM) dan Yayasan Tabung Ekonomi Kumpulan Usaha Niaga Nasional (TEKUN).

Pembangunan industri mikrokeuangan membabitkan beberapa inisiatif utama. Bagi mempertingkatkan peranan IKP sebagai penyedia pembiayaan mikro, Bank Simpanan Nasional diberikan mandat untuk menyediakan mikrokeuangan kepada perusahaan mikro dan individu yang menjalankan perniagaan. Bank Kerjasama Rakyat Malaysia juga menyediakan mikrokeuangan kepada ahli koperasi, manakala Bank Pertanian Malaysia memberi pembiayaan mikro kepada perusahaan mikro yang terbabit dalam sektor pertanian dan asas tani.

Pembabitan institusi perbankan yang mempunyai keupayaan kewangan dan jangkauan meluas turut memainkan peranan penting dalam menyediakan mikrokeuangan. Bank Negara Malaysia pula menerajui beberapa inisiatif untuk mewujudkan kesedaran dalam kalangan institusi perbankan tentang amalan global pembiayaan mikro yang berjaya. Antara inisiatif yang dilaksanakan ialah lawatan sambil belajar bersama institusi kewangan ke institusi mikrokeuangan yang berjaya di India dan Indonesia, dan penyediaan kajian kes global tentang mikrokeuangan untuk dijadikan bahan rujukan dalam membantu institusi perbankan dan IKP membangunkan model perniagaan mereka.

Inisiatif menggalakkan pembiayaan mikro berhasil dengan beberapa institusi perbankan mula menawarkan pinjaman kepada perusahaan mikro. Ciri-ciri umum pinjaman kecil ini termasuk jumlah pinjaman antara RM500 hingga RM50,000 yang diberikan kepada individu dan perusahaan mikro untuk tujuan perniagaan pada kadar faedah komersial. Tempoh pinjaman lazimnya pendek, iaitu antara satu bulan hingga lima tahun dengan keperluan cagaran atau jaminan yang fleksibel. Tempoh untuk meluluskan pinjaman juga cepat, antara lima hingga sebelas hari bekerja. Sesetengah institusi kewangan juga menawarkan insentif pembayaran balik dalam bentuk rebat untuk menggalakkan amalan pembayaran balik yang baik dalam kalangan peminjam.

Pembangunan “Program Peningkatan Pembiayaan bagi Perusahaan Mikro” ialah satu lagi inisiatif Bank Negara Malaysia bertujuan membolehkan perusahaan mikro memperoleh jenis dan jumlah pembiayaan yang betul bagi memenuhi keperluan dalam mengembangkan perniagaan mereka. Melalui program berstruktur ini, bantuan pembiayaan disediakan oleh penyedia mikrokeuangan dan bank perdagangan serta Bank SME bagi perusahaan mikro yang memerlukan dana yang lebih besar untuk membiayai pertumbuhan perniagaan mereka. Pembangunan industri mikrokeuangan yang kukuh dan mampan bertujuan menyediakan alternatif pelengkap kepada pengguna yang kini mungkin tidak menikmati perkhidmatan utama industri kewangan.

Berikutan pengenalan sektor pertanian dan asas tani sebagai sektor utama yang digalakkan di bawah Rancangan Malaysia Kesembilan, Bank Negara Malaysia telah melancarkan beberapa inisiatif untuk memastikan akses kepada pembiayaan yang berterusan bagi sektor ini. Bagi merealisasikan wawasan Kerajaan untuk menjadikan sektor ini sebagai penjana pertumbuhan ketiga, usaha-usaha dilaksanakan untuk memastikan dana yang mencukupi disalurkan secara berkesan dan cekap bagi menyokong aktiviti perniagaan dalam sektor ini. Sebagai institusi kewangan khas untuk sektor pertanian, Bank Pertanian Malaysia telah distruktur semula dan diberikan kedudukan strategik untuk memainkan peranan sebagai pemangkin bagi memudahkan akses kepada pembiayaan yang lebih besar bagi sektor pertanian dan industri asas tani. Bank Pertanian Malaysia menerima pakai pendekatan menyeluruh dalam merangka hala tuju strategiknya sambil melaksanakan langkah memperkukuh kapasiti dan keupayaan kewangannya, memberikan lebih tumpuan pada pembangunan sumber manusia dan meningkatkan sistem dan proses pengurusan risiko. Bank Pertanian Malaysia, selepas penstrukturan semula, akan berada pada kedudukan yang lebih teguh untuk melaksanakan mandatnya sebagai agensi pelaksana untuk menyokong sektor pertanian dan asas tani sebagai sektor pertumbuhan yang semakin penting dalam ekonomi negara.

Akses kepada pembiayaan pertanian terus dipertingkatkan melalui pelancaran dua dana modal usaha niaga berjumlah RM150 juta setiap satu untuk sektor pertanian. Matlamat dua dana yang ditubuhkan bersama oleh Bank Negara Malaysia dan dua kumpulan perbankan adalah untuk mewujudkan dan membangunkan perniagaan pertanian bersepadu yang berupaya menjana kesan limpahan untuk manfaat seluruh rantai nilai sektor pertanian. Dana yang disasarkan kepada bidang perladangan dan perikanan bersepadu serta usaha niaga bioteknologi akan dilaburkan di peringkat syarikat pegangan yang kemudiannya bertanggungjawab untuk membangun dan menyediakan sokongan teknikal dan perniagaan kepada peladang, penternak dan nelayan. Dana pertama dilancarkan pada bulan September 2006 manakala dana kedua dijangka dilancarkan pada awal tahun 2007.

Selaras dengan seruan Kerajaan untuk menggalakkan syarikat dan perusahaan Malaysia meneroka ke luar negara untuk mengembangkan pasaran, usaha terus dijalankan untuk mempertingkatkan akses kepada pembiayaan bagi syarikat-syarikat ini. Pada bulan Disember 2006, Dana Projek Luar Negeri berjumlah RM1 bilion ditubuhkan Bank Negara Malaysia di Export-Import Bank of Malaysia untuk mempertingkatkan lagi akses kepada pembiayaan bagi syarikat Malaysia yang melaksanakan projek di luar negeri. Melalui kemudahan jaminan kredit yang diperkenalkan pada fasa pertama, syarikat Malaysia, khususnya PKS dan penyedia khidmat profesional, memperoleh lebih akses kepada pembiayaan untuk menyokong usaha perniagaan di luar negeri. Skim pembiayaan bersama disasar untuk diperkenalkan pada lewat tahun 2007.

PUSAT KEWANGAN ISLAM ANTARABANGSA MALAYSIA (MIFC)

Prihatin terhadap pertumbuhan pesat industri perkhidmatan kewangan Islam dalam pasaran kewangan global, Kerajaan Malaysia melancarkan inisiatif yang dikenali sebagai Pusat Kewangan Islam Antarabangsa Malaysia (*Malaysia International Islamic Financial Centre, MIFC*) pada 14 Ogos 2006. Di samping menandakan

permulaan era baru bagi landskap masa depan kewangan Islam di Malaysia, inisiatif ini juga bertujuan meningkatkan kelebihan daya saing Malaysia dalam bidang kewangan Islam, memandangkan terdapatnya sistem kewangan Islam yang kukuh dan komprehensif, rejim pengawalseliaan yang utuh dan rangka kerja perundangan yang mantap.

Wawasan landskap MIFC adalah sebagai pusat yang menawarkan produk dan perkhidmatan kewangan Islam dalam mata wang antarabangsa dan mempunyai kumpulan besar pakar kewangan Islam yang berkemahiran tinggi. Usaha berterusan ditumpukan untuk meningkatkan kedudukan Malaysia sebagai sebuah pusat originasi, pengedaran dan perdagangan instrumen pasaran modal dan perbendaharaan Islam, pengurusan dana dan kekayaan Islam, perkhidmatan kewangan Islam mata wang antarabangsa, serta perniagaan takaful dan takaful semula. Usaha ini juga bertujuan menempatkan Malaysia sebagai pintu masuk untuk merebut peluang pelaburan di rantau Asia Tenggara yang semakin pesat membangun. Bagi melengkapkan inisiatif ini, beberapa langkah intensif diambil bagi menempatkan Malaysia sebagai pusat kecemerlangan pendidikan, latihan, khidmat runding dan penyelidikan dalam kewangan Islam.

MIFC juga memperkukuh hubungan erat Malaysia dengan pasaran global. Inisiatif ini memainkan peranan penting dalam mempercepat proses mempertemukan dan memperkukuh hubungan antara pasaran kewangan Islam di peringkat antarabangsa, lantas mengembangkan pelaburan dan hubungan perdagangan antara Timur Tengah, Asia Barat dan kawasan Afrika Utara dengan Asia Timur. Aliran modal serta aliran perdagangan merentas sempadan antara komuniti kewangan kawasan-kawasan ini yang menggalakkan dijangka terus mengukuhkan integrasi antarabangsa sistem kewangan Islam domestik. Inisiatif ini juga dijangka dapat meningkatkan prestasi industri perkhidmatan kewangan Islam dan mengukuhkan kelebihan

daya saing dalam persekitaran global yang semakin bersepadu.

Wawasan landskap MIFC ialah sebagai sebuah pusat yang menawarkan produk dan perkhidmatan kewangan Islam dalam mata wang antarabangsa dan mempunyai kumpulan besar pakar kewangan Islam yang berkemahiran tinggi.

Sebahagian daripada usaha untuk mewujudkan sistem penyampaian yang cekap dan berkesan dalam melaksanakan cadangan-cadangan MIFC ialah penubuhan Jawatankuasa Eksekutif MIFC pada 11 Ogos 2006. Jawatankuasa ini dipengerusikan Gabenor Bank Negara Malaysia dan dianggotai wakil-wakil kanan Kementerian, jabatan dan agensi Kerajaan yang berkaitan, pengawal selia kewangan dan pasaran, serta wakil industri daripada sektor perbankan dan takaful. Jawatankuasa ini ialah penyelarar tunggal yang dipertanggungjawabkan untuk memantau pelaksanaan cadangan dasar, menetapkan hala tuju dan mengkaji semula dasar sedia ada bagi mempromosikan MIFC secara komprehensif dan terselaras. Bank Negara Malaysia merupakan sekretariat kepada pihak Jawatankuasa Eksekutif MIFC dan berfungsi sebagai entiti sehenti dalam melaksanakan tugas ini.

Antara langkah utama diperkenalkan pada tahun 2006 untuk mempromosikan Malaysia sebagai pusat perbankan Islam ialah pengeluaran kategori lesen baru yang dikenali sebagai Bank Islam Antarabangsa (*International Islamic Bank, IIB*) di bawah Akta Perbankan Islam 1983, kepada institusi kewangan Malaysia dan asing yang layak menjalankan perniagaan dalam mata wang antarabangsa. Begitu juga, pendaftaran baru sebagai Pengendali Takaful Antarabangsa (*International Takaful Operator, ITO*) dibuat di bawah Akta Takaful 1984 bagi syarikat insurans Malaysia dan asing yang layak menjalankan perniagaan takaful dalam mata

wang antarabangsa. Kelulusan juga diberi kepada bank-bank Islam dan pengendali takaful Malaysia untuk menubuhkan Unit Perniagaan Mata Wang Antarabangsa (*International Currency Business Units, ICBU*). IIB dan ITO boleh ditubuhkan sebagai cawangan atau anak syarikat kepada institusi kewangan induk. Antara insentif yang diberi untuk perniagaan dalam mata wang antarabangsa ialah pelepasan cukai selama 10 tahun di bawah Akta Cukai Pendapatan 1967 mulai tahun taksiran 2007. Kelulusan juga diberikan kepada institusi perbankan Islam Labuan dan bahagian perbankan Islam bank serta pengendali takaful luar pesisir untuk menubuhkan pejabat operasi di mana-mana jua dalam Malaysia. Meskipun lokasi adalah di luar Labuan, undang-undang cukai Labuan terus dilaksanakan terhadap para peserta ini. Kesemua langkah ini bertujuan mewujudkan bilangan peserta yang cukup besar untuk menyumbang ke arah pencapaian matlamat MIFC, serta mengembangkan jumlah urus niaga bagi mewujudkan pusat kewangan Islam yang memberangsangkan.

Inisiatif MIFC terus diperkukuh oleh liberalisasi peraturan pentadbiran pertukaran asing yang membenarkan penerbit pemastautin dan asing menerbitkan bon berdenominasi mata wang asing khususnya bon Islam, dalam pasaran modal Malaysia. Penerbit bon asing yang layak mengambil peluang ini termasuk kerajaan, agensi atau perbadanan nasional kerajaan asing, bank pembangunan pelbagai hala, institusi kewangan pelbagai hala dan syarikat multinasional. Langkah ini juga sebahagian daripada usaha berterusan Bank Negara Malaysia untuk menggalakkan pembangunan pasaran bon Malaysia, dan menjadikan Malaysia sebagai sebuah pusat originasi, pengedaran dan perdagangan sukuk. Terbitan bon berdenominasi mata wang asing turut memberi pelabur pemastautin dan asing lebih fleksibiliti untuk mempelbagaikan pelaburan mereka kepada pelaburan bukan ringgit di Malaysia. Sebagai langkah menggalakkan persaingan dari segi kos untuk produk yang ditawarkan dan dalam menstruktur instrumen, Kerajaan memberikan pelepasan duti setem selama 10 tahun atas instrumen yang dimeterai oleh entiti di bawah

MIFC, serta instrumen berkaitan sekuriti Islam berdenominasi ringgit dan mata wang asing.

Dari segi pembangunan tenaga mahir, pelepasan maksimum cukai peribadi untuk uran pendidikan sehingga RM5,000 setahun merangkumi kursus kewangan Islam yang diluluskan Bank Negara Malaysia atau Suruhanjaya Sekuriti, yang dijalankan di institusi pendidikan tinggi tempatan termasuk Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (*International Centre for Education in Islamic Finance, INCEIF*).

Bagi melengkapinya inisiatif MIFC, usaha membangunkan tenaga mahir dalam perbankan dan kewangan Islam turut dilaksanakan. Sebagai sebahagian daripada usaha ini, INCEIF menandatangani Memorandum Persefahaman dengan sembilan institusi pengajian tinggi bagi merintis jalan untuk meningkatkan kerjasama dengan institusi pengajian tinggi ke arah matlamat bersama untuk membentuk kumpulan besar pakar kewangan Islam di peringkat global. Langkah usaha sama ini bertujuan membentuk rangkaian kerjasama dan usaha sama antara institusi pengajian tinggi bagi meningkatkan usaha dalam bidang pembangunan kurikulum, penyelidikan, latihan, pertukaran idea dan maklumat, serta sumber dalam kewangan Islam. Di samping itu, INCEIF telah memulakan inisiatif kerjasama dengan lima pengendali takaful bagi menggalakkan dan menjalankan penyelidikan, pembangunan, latihan dan pendidikan kewangan Islam. Di peringkat antarabangsa, INCEIF telah mewujudkan pakatan strategik, dengan Islamic Research and Training Institute (IRTI) Bank Pembangunan Islam, Lembaga Pengembangan Perbankan Indonesia (LPPI) Bank Indonesia, National Institute of Banking and Finance (NIBAF) State Bank of Pakistan dan Ceylinco Sussex Business School di Sri Lanka.

Dalam usaha menggalakkan penyelidikan dan pembangunan dalam bidang kewangan Islam, INCEIF telah memberi geran penyelidikan secara kompetitif kepada projek penyelidikan baru dan sedia ada yang meliputi bidang yang luas termasuk kewangan Islam, inovasi produk, pengurusan risiko dan tadbir urus. Setakat tahun

2006, INCEIF mempunyai lebih daripada 600 penuntut berdaftar, dengan 26% merupakan penuntut asing dari 21 buah negara utama.

Inisiatif juga diambil bagi menambah kumpulan tenaga mahir dalam bidang Syariah. Dalam mencapai matlamat ini, Anugerah Biasiswa Syariah dan Geran Penyelidikan telah dilancarkan pada bulan Ogos 2006, dengan peruntukan diperoleh daripada Dana untuk Sarjana Syariah dalam Kewangan Islam.

KERJASAMA ANTARABANGSA

Bank Negara Malaysia terus aktif dalam menggalakkan kerjasama ekonomi dan kewangan di peringkat serantau dan antarabangsa dalam ekonomi global yang semakin bersepadu berikutan perdagangan antara rantau yang meningkat. Perjanjian perdagangan merupakan satu cara untuk menggalakkan proses ini menerusi ciri layanan keutamaan yang membolehkan kedua-dua pihak mendapat akses pasaran dan keistimewaan perdagangan. Walaupun perjanjian sedemikian membolehkan semua pihak mendapat manfaat daripada kelebihan bandingan dan berpotensi memperoleh manfaat bersama, mereka juga harus mengambil kira kerugian yang terlibat. Oleh demikian, keseimbangan perlu dicapai antara kehendak meningkatkan persaingan, kecekapan, serta aliran perdagangan dan pelaburan, dengan keperluan mengekalkan kestabilan sistem kewangan dan sosioekonomi sesebuah negara. Akhirnya, sebarang perjanjian perdagangan perlu menghasilkan manfaat yang sewajarnya.

Berpegang teguh terhadap liberalisasi yang beransur-ansur dan progresif, serta penggalakan pemudahan perdagangan dan kerjasama antarabangsa, Bank Negara Malaysia terus memainkan peranan aktif dalam perundingan perdagangan di peringkat dua hala, serantau dan pelbagai hala, serta bergiat sebagai agensi utama dalam perundingan perdagangan dalam perkhidmatan kewangan. Pendekatan Malaysia dalam perundingan perkhidmatan kewangan, sama ada pada peringkat dua hala, serantau atau pelbagai hala, adalah berdasarkan pendekatan manfaat bersih – memansuhkan halangan dasar dalam bidang yang liberalisasi secara beransur-

ansur dianggap penting untuk mencapai matlamat ekonomi yang lebih luas dan memberi manfaat keseluruhan kepada negara dengan bermakna dan ketara.

Berpegang teguh terhadap liberalisasi yang beransur-ansur dan progresif, serta penggalakan pemudahan perdagangan dan kerjasama antarabangsa, Bank Negara Malaysia menerima pakai pendekatan manfaat bersih dalam perundingan perkhidmatan kewangan – memansuhkan halangan dasar dalam bidang yang liberalisasi secara beransur-ansur dianggap penting untuk membantu mencapai matlamat ekonomi yang lebih luas.

Di peringkat antarabangsa, forum untuk berkongsi dan memanfaatkan kepakaran serta pengalaman bersama antara kalangan rakan sejawat dari pelbagai negara adalah penting dalam usaha membangunkan sektor kewangan yang berdaya tahan. Dalam hal ini, penyertaan Bank Negara Malaysia secara aktif dalam mesyuarat antarabangsa, antara lain, termasuk Kumpulan Kerja Mesyuarat Eksekutif Bank Pusat Asia Timur dan Pasifik (*Executives' Meeting of East Asia and Pacific Central Banks, EMEAP*) tertumpu pada tiga bidang utama berkaitan kestabilan kewangan, iaitu penyeliaan perbankan, pasaran kewangan dan sistem pembayaran. Penyertaan dalam jawatankuasa kerja, teknikal dan peringkat tinggi telah menyumbang kepada usaha untuk:

- memudahkan piawai antarabangsa untuk penyeliaan perbankan dan kestabilan kewangan diterima pakai melalui pemahaman isu-isu pelaksanaan dari perspektif serantau;

- mengenal pasti keutamaan penyeliaan dan perkara yang perlu diberi perhatian yang mempunyai impak atas kestabilan kewangan; dan
- mengemas kini teknik penyeliaan dan pengawasan di peringkat kebangsaan dan serantau.

Bidang kepentingan yang dibincang termasuk pelaksanaan Basel II, isu penyeliaan tuan rumah, Piawai Perakaunan Antarabangsa (*International Accounting Standards, IAS*) 39 dan rangka kerja pengawasan berhemat makro.

TINJAUAN: DASAR MASA DEPAN

Teras langkah dasar pada tahun 2007 tertumpu pada penubuhan dan pengukuhan rangka kerja berhemat dan perundangan sokongan untuk institusi kewangan membantu mewujudkan peserta domestik utama untuk meneraju pembangunan sektor kewangan dan meningkatkan tahap kecekapan dalam sistem kewangan melalui penyahkawalseliaan dan fleksibiliti operasi yang lebih tinggi. Pemacuan agenda MIFC juga terus diberi tumpuan untuk membangunkan industri kewangan Islam dan mempertingkatkan peranan IKP dan peserta pasaran kewangan dalam menyumbang kepada transformasi ekonomi.

Perlaksanaan proses konsolidasi dan rasionalisasi kumpulan sejak beberapa tahun telah menghasilkan sektor kewangan yang memberangsangkan, berpelbagai dan berdaya tahan. Susulan itu, struktur kumpulan yang semakin kompleks muncul apabila entiti kewangan terus berintegrasi untuk mengaut potensi manfaat ekonomi bidangan di samping memanfaatkan sinergi perniagaan dan pengurusan. Bank Negara Malaysia akan terus mengukuhkan pengawalseliaan dan pengawasan berhemat terhadap konglomerat kewangan yang berpelbagai. Inisiatif dasar akan diarahkan kepada pembentukan rangka kerja yang menyeluruh untuk penyeliaan bersepadu dan memastikan aktiviti konglomerat kewangan berada pada tahap risiko yang bersesuaian dan tidak menimbulkan risiko sistemik kepada sistem kewangan. Rangka kerja ini merangkumi langkah-langkah untuk

meningkatkan kerjasama dan perkongsian maklumat merentas sempadan dan sektor antara Bank Negara Malaysia dengan pihak pengawal dan penyelia kewangan yang lain.

Tahun 2006 juga menyaksikan institusi asing semakin berminat untuk meningkatkan operasi mereka di Malaysia menerusi pengambilan kepentingan dalam institusi kewangan domestik. Satu kumpulan insurans akan meningkatkan operasinya di Malaysia melalui perbadanan, sementara dua kumpulan kewangan domestik telah menerima tawaran daripada institusi asing untuk menjadi pemegang saham. Satu kumpulan kewangan asing telah menyempurnakan pemerolehan saham kepentingan strategik dalam satu syarikat insurans domestik pada tahun ini. Penyusunan semula kedudukan institusi-institusi ini secara strategik menerusi kerjasama dengan rakan kongsi asing menyumbang kepada pengukuhan keupayaan dan kapasiti institusi-institusi tersebut dalam bidang kepakaran teknikal, daya inovasi, reputasi dan rangkaian, seterusnya meningkatkan kecekapan dan daya saing mereka. Peranan Bank Negara Malaysia dalam menggalakkan penubuhan kerjasama strategik bertujuan memberi faedah bersama kepada pihak terbabit dan negara secara amnya, sambil mengekalkan kestabilan kewangan sepanjang masa dan membangunkan sistem kewangan yang menyumbang kepada kestabilan sosioekonomi.

Dari segi rangka kerja berhemat, inisiatif dasar terus tertumpu pada usaha memantapkan dan mengukuhkan rangka kerja sokongan untuk pelaksanaan Basel II, modal berasaskan risiko, dan penyeliaan berasaskan risiko. Langkah ini merangkumi pembangunan piawai pengurusan risiko yang komprehensif untuk semua komponen risiko utama dalam operasi perbankan dan insurans, serta pengukuhan infrastruktur sokongan. Lembaga Pengarah institusi kewangan bertanggungjawab memastikan pengawasan hala tuju strategik yang sesuai dan pelaksanaan proses tadbir urus serta pengurusan risiko dalaman secara berkesan. Langkah-langkah juga diambil bagi menetapkan prasyarat untuk peningkatan disiplin pasaran seperti penambahbaikan keperluan penzahiran,

sejajar dengan tumpuan meningkatkan ketelusan. Langkah ke arah pengawasan dan disiplin yang lebih berorientasikan pasaran bertujuan meningkatkan fleksibiliti institusi kewangan untuk berinovasi dan bersaing dalam persekitaran perniagaan yang dinamik.

Transformasi sektor kewangan terus disokong oleh pengukuhan rangka kerja perundangan dan pengawalseliaan pada tahun 2007. Kajian semula rangka kerja perundangan mencerminkan perubahan progresif dalam pendekatan pengawalan dan penyeliaan pada tahun-tahun lepas, seterusnya meminimumkan halangan pengawalseliaan dan membantu mewujudkan persekitaran yang lebih berkesan dan cekap untuk institusi kewangan beroperasi. Rangka kerja perundangan yang dikemas kini akan menjajarkan amalan sedia ada dengan perkembangan dalam pasaran kewangan, amalan perniagaan dan piawai pelaporan kewangan, serta meningkatkan keseragaman dengan undang-undang pentadbiran yang lain.

Sementara itu, usaha untuk meningkatkan tahap kesedaran dan pendidikan pengguna yang mempunyai peranan penting dalam usaha berterusan Bank Negara Malaysia untuk meningkatkan akses kepada perkhidmatan kewangan bagi semua pihak, akan diperhebatkan. Ini termasuk mempromosikan akaun perbankan asas dengan lebih intensif sebagai satu langkah meningkatkan akses kepada perkhidmatan kewangan pada kos yang minimum. Peningkatan ketelusan produk dan tahap profesionalisme penyedia dan pengantara perkhidmatan kewangan semakin penting dalam meningkatkan keyakinan pengguna terhadap sistem kewangan, turut dilaksanakan.

Teras utama dasar untuk IKP pada tahun 2007 terus tertumpu pada pengukuhan piawai pengawalseliaan bagi memastikan pembangunan IKP yang kukuh dan teguh serta berupaya menyokong aktiviti yang dimandatkan kepada mereka secara berkesan dan cekap. Beberapa langkah diperkenalkan, berasaskan sifat unik dan peranan khusus IKP, bagi mempertingkatkan lagi kapasiti dan keupayaan IKP dalam membangunkan

sektor-sektor strategik ekonomi. Di samping menawarkan jenis kemudahan yang meluas menerusi inovasi produk dan perkhidmatan, penekanan diberikan terhadap pemberian nasihat bernilai tambah, khidmat rundingan dan bantuan teknikal kepada sektor yang disasarkan.

Tahun 2007 akan menyaksikan usaha berlipat ganda bagi mencapai agenda MIFC di samping memperkukuh lagi daya tahan, keupayaan dan kapasiti institusi kewangan Islam di Malaysia. Menyedari pentingnya pematuhan Syariah dalam industri kewangan Islam, Bank Negara Malaysia akan meneruskan usahanya untuk mempertingkatkan rangka kerja Syariah. Antara usaha yang dinyatakan ialah penggubalan piawai parameter Syariah sebagai sumber rujukan utama dalam membangunkan produk dan instrumen yang mematuhi prinsip Syariah, memperkukuh rangka kerja penyeliaan terhadap operasi kewangan Islam, dan menggalakkan inovasi dan kepelbagaian dalam produk dan instrumen kewangan Islam. Pelaksanaan kontrak berasaskan ekuiti tidak lama lagi akan menggalakkan peralihan secara beransur-ansur daripada pembiayaan berasaskan aset kepada pembiayaan berasaskan ekuiti. Memandangkan ciri unik profil risiko dan ganjaran kontrak yang inovatif, Bank Negara Malaysia akan memastikan langkah dan perlindungan berhemat mencukupi untuk menangani aspek pengawalseliaan, Syariah dan perundangan kontrak ini.

Walaupun Malaysia secara keseluruhan komited terhadap liberalisasi sektor kewangan di bawah Pelan Induk Sektor Kewangan, percambahan rundingan perjanjian perdagangan mewujudkan peluang dan cabaran baru kepada Malaysia. Walau bagaimanapun, usaha liberalisasi kewangan di Malaysia secara beransur-ansur dan progresif akan terus disusun dan dilaksanakan dengan sewajarnya. Ini bertujuan memaksimumkan peluang daripada proses liberalisasi, sambil mengelakkan kesan ketidakstabilan atas sektor kewangan dan ekonomi secara keseluruhan. Proses ini akan dipercepat dalam bidang

Laporan Kestabilan Kewangan dan Sistem Pembayaran 2006

yang liberalisasi dianggap perlu bagi mencapai matlamat ekonomi dan dasar sosioekonomi negara.

Dalam era globalisasi kini, keupayaan menandingi evolusi pesat sektor kewangan merupakan cabaran yang hebat. Walaupun usaha pembangunan telah menyumbang kepada perkembangan sektor kewangan Malaysia yang memberangsangkan dan

berdaya tahan, sektor kewangan domestik perlu meningkatkan usaha untuk beroperasi dan berkembang dalam pasaran domestik dan antarabangsa yang bersepadu. Inisiatif Bank Negara Malaysia kini dan masa depan terus tertumpu pada mengimbangi pelbagai matlamat untuk membina sektor kewangan yang cekap, berkesan, berkepelbagaian dan berdaya tahan, sambil memastikan kestabilan kewangan dipelihara pada sepanjang masa.

Amalan Pasaran dan Keupayaan Pengguna

Keyakinan pasaran adalah amat penting bagi pengantaraan yang berkesan dan bagi pasaran kewangan untuk berfungsi dengan cekap. Dengan wujudnya hubungan yang berkait rapat antara keyakinan pasaran dengan kestabilan kewangan dalam persekitaran yang dinamik pada hari ini, Bank Negara Malaysia telah berusaha dengan bersungguh-sungguh untuk mewujudkan rangka kerja dan langkah-langkah yang bersesuaian bagi membolehkan sektor kewangan berkembang. Pada masa yang sama, Bank Negara Malaysia juga berusaha memastikan sistem kewangan selamat dan teguh, serta pasaran adalah cekap dengan amalan yang saksama.

Keperluan dan kehendak kewangan pengguna sedang mengalami perubahan pesat berikutan kekayaan peribadi yang semakin meningkat, peningkatan kecanggihan, dan permintaan terhadap produk sama tetapi berlainan cirinya dan keperluan terhadap perkhidmatan bernilai tambah. Perkembangan ini bukan sahaja penting dalam memperkukuh persekitaran yang lebih berdaya saing dalam industri perkhidmatan kewangan, bahkan telah mendorong perubahan struktur dalam sektor kewangan dengan peserta yang lebih pelbagai, produk dan perkhidmatan yang lebih inovatif dan kompleks, serta saluran penyampaian yang lebih cekap. Meskipun perubahan ini secara umumnya positif dan sering kali membawa kepada penawaran produk yang lebih pelbagai, kos yang lebih rendah dan kualiti yang lebih baik kepada pengguna, perubahan ini juga memberi cabaran baru kepada pengguna kerana pengetahuan kewangan mereka mungkin tidak berkembang sejajar dengan perkembangan yang dinamik dalam sektor kewangan. Oleh itu, satu aspek penting dalam strategi dan pendekatan pengawalseliaan Bank Negara Malaysia ialah memastikan pertumbuhan yang berterusan dalam sektor kewangan didorong oleh amalan dan pengendalian pasaran yang saksama. Tidak kurang pentingnya ialah keperluan untuk meningkatkan keupayaan pengguna bagi memastikan pengguna dilengkapi maklumat dan pengetahuan yang lebih baik, yang diperlukan bagi membuat keputusan kewangan yang boleh meningkatkan kesejahteraan ekonomi mereka. Penubuhan Jabatan Konsumer dan Amalan Pasaran menandakan satu lagi pencapaian penting dalam komitmen Bank Negara Malaysia yang berterusan ke arah memberi lebih tumpuan dalam meningkatkan tahap celik kewangan pengguna, menggalakkan amalan pasaran yang mantap dan saksama, dan juga mewujudkan infrastruktur yang perlu bagi melindungi dan membela nasib pengguna. Oleh itu, misi Jabatan ini adalah untuk menggalakkan aktivisme pengguna yang lebih meluas bertujuan menghasilkan lebih persaingan dan peningkatan prestasi dalam sektor kewangan. Ini dapat dicapai dengan:

- merumuskan dan melaksanakan keperluan amalan pasaran berkaitan pelanggan;
- menjalankan pengawasan dan mengambil tindakan pemulihan atau penguatkuasaan bagi sebarang pelanggaran keperluan amalan pasaran; dan
- menggalakkan keupayaan kewangan pengguna.

Menggalakkan Amalan Pasaran Yang Adil dan Saksama

Penyedia perkhidmatan kewangan dan pengantara mereka dikehendaki melaksanakan amalan pengguna yang saksama melalui dasar dan sistem yang tertumpu pada keperluan maklumat dan keperluan lain supaya dapat memupuk keyakinan orang ramai yang berterusan terhadap sistem kewangan. Selain menggalakkan amalan perniagaan yang mantap, Bank Negara Malaysia juga akan terus menumpukan usaha ke arah mempertingkatkan pengawasan amalan pasaran dan mengambil tindakan penguatkuasaan terhadap penyedia perkhidmatan kewangan yang menerima pakai amalan yang tidak saksama. Pada masa yang sama, usaha juga tertumpu pada penggalakan pengawalseliaan sendiri dalam industri melalui peningkatan peranan dan keberkesanan persatuan-

persatuan industri dan penguatkuasaan tatalaku amalan perniagaan yang baik bagi industri masing-masing.

Pengguna juga perlu diperkasa untuk bertanggungjawab terhadap kesejahteraan mereka sendiri, dan untuk tujuan itu, mereka perlu diberi maklumat yang relevan sebagai asas dalam membuat keputusan kewangan mereka. Dalam hal ini, sektor perbankan dikehendaki mendedahkan dan memberikan maklumat tentang fi dan caj yang dikenakan terhadap produk dan perkhidmatan yang ditawarkan kepada individu dan perusahaan kecil dan sederhana (PKS) di semua cawangan dan laman web masing-masing. Bagi sektor insurans, selain meningkatkan ketelusan dalam ciri-ciri produk dan amalan jualan, pendedahan komisen, fi dan caj juga perlu bagi produk insurans bercirikan tabungan dan pelaburan yang dijual melalui institusi perbankan. Di samping itu, keperluan pendedahan yang lebih luas telah diperkenalkan bagi perniagaan takaful keluarga. Keuntungan pelaburan, lebihan atau fi yang diagihkan kepada pengendali takaful perlu didedahkan dalam borang cadangan, dokumen sijil dan risalah, kecuali bagi produk takaful perubatan dan kesihatan. Pendedahan dan ketelusan produk akan dipertingkatkan pada masa depan bagi memastikan pengguna dapat memperoleh maklumat yang tepat tentang ciri-ciri, risiko dan pulangan yang berkaitan dengan produk dan perkhidmatan kewangan. Sebagai sebahagian daripada usaha ini, Bank Negara Malaysia telah mengkaji semula prinsip panduan umum tentang pengenaan fi dan caj bagi produk dan perkhidmatan perbankan konvensional dan Islam untuk individu dan PKS. Meskipun Bank Negara Malaysia komited terhadap rangka kerja yang lebih berorientasikan pasaran dalam menentukan harga produk, fi dan kadar, Bank Negara Malaysia akan terus memastikan kos dan penjimatan kos diagihkan secara adil dan saksama antara penyedia perkhidmatan kewangan dengan pengguna.

Sesebuah sistem kewangan yang kukuh, antara lainnya, bergantung pada daya tahan peserta dan keyakinan pasaran. Oleh itu, penyedia perkhidmatan kewangan dikehendaki bertindak dengan berhati-hati dalam berurusan dengan pengguna. Mereka juga perlu mendapatkan maklumat yang berkaitan daripada pelanggan dan menilai keperluan kewangan pelanggan sebelum mengikat kontrak atau memberi nasihat, serta memelihara maklumat sulit secara lebih berhemat. Penanggung insurans hayat mempunyai obligasi untuk menyediakan ilustrasi jualan yang lebih terperinci dalam memasarkan polisi insurans hayat, manakala ejen insurans hayat harus mematuhi amalan memberi nasihat yang betul semasa menjual produk insurans hayat. Di samping itu, Bank Negara Malaysia telah mengetatkan peraturan berhubung dengan amalan penyelesaian tuntutan dan memperketat kawalan terhadap pengurangan bonus oleh penanggung insurans hayat. Tatalaku Amalan Baik bagi Perniagaan Insurans Hayat juga telah disemak bagi mengekalkan tahap profesionalisme yang tinggi dalam merangka dan menjual produk insurans, termasuk keperluan 'kebenaran dalam jualan' melalui pendedahan yang betul. Seajar dengan perkembangan ini, Garis Panduan tentang Produk Takaful Keluarga dikeluarkan untuk mewujudkan keperluan minimum bagi pengenalan sebarang produk takaful keluarga baru, termasuk memasarkan maklumat skim takaful keluarga kepada bakal peserta.

Mempunyai pengetahuan yang mencukupi dan tahap profesionalisme yang tinggi juga penting bagi adjuster kerugian, broker insurans, broker takaful, penasihat kewangan dan broker wang apabila mereka berurusan dengan pelanggan. Amalan pasaran yang baik juga penting bagi meningkatkan keyakinan dalam pasaran kewangan, memandangkan mereka merupakan penghubung penting antara pengguna dengan penyedia perkhidmatan kewangan. Bagi meningkatkan tanda aras berhubung dengan mutu khidmat nasihat kewangan, penasihat kewangan juga sedang diketengahkan sebagai saluran pengagihan baru untuk produk insurans

hayat dan produk lain seperti tabungan untuk pendidikan anak-anak, perancangan persaraan dan pelaburan masa depan.

Meningkatkan Keupayaan Kewangan Pengguna

Dalam persekitaran yang berdaya saing ketika prestasi kewangan didorong oleh disiplin pasaran dan aktivisme pengguna, pengguna perlu lebih bijak dalam hal ehwal kewangan. Kehadiran pengguna yang lebih yakin dan bijak tentang kewangan akan menggalakkan persaingan yang lebih hebat dan seterusnya meningkatkan kecekapan dan inovasi pasaran. Walau bagaimanapun, ini hanya dapat dicapai apabila pengguna mendapat akses kepada maklumat tentang produk dan perkhidmatan kewangan yang ditawarkan dan dilengkapi dengan pengetahuan yang mencukupi untuk memahami risiko dan obligasi yang bersangkutan bagi membuat keputusan yang bijak. Langkah-langkah telah diambil oleh Bank Negara Malaysia untuk meningkatkan kesedaran dan pengetahuan pengguna tentang produk dan perkhidmatan kewangan yang ditawarkan oleh bank konvensional, bank-bank Islam, syarikat insurans dan pengendali takaful, serta saluran dan instrumen pembayaran secara elektronik. Bank Negara Malaysia berserta industri kewangan telah melaksanakan Program Pendidikan Pengguna (*Consumer Education Programme, CEP*) sebagai sebahagian daripada usaha untuk meningkatkan kesedaran pengguna. Sebanyak 23 artikel telah diterbitkan di laman web InfoPerbankan dan 24 artikel di laman web InfoInsurans. Artikel ini juga diterbitkan dalam bentuk buku kecil maklumat dalam bahasa Inggeris, Melayu, Mandarin dan Tamil. Setakat ini, laman web InfoPerbankan dan InfoInsurans telah menerima maklum balas yang menggalakkan. Laman web InfoPerbankan juga telah dipertingkatkan dengan memuatkan maklumat perbandingan tentang produk kewangan bagi memudahkan dan mengurangkan kos mencari maklumat oleh pengguna.

Bagi mempertingkatkan pendedahan pengguna kepada CEP, pelbagai kumpulan sasaran telah dikenal pasti termasuk pelajar sekolah, suri rumah, remaja dan pesara. Maklumat tentang pelbagai tajuk disediakan seperti pengurusan kewangan isi rumah, tabungan, penggunaan kredit, e-pembayaran, perbankan am dan insurans. Melalui usaha kerjasama dengan Kementerian Pendidikan, lebih daripada 7,000 sekolah di seluruh negara telah dijadikan sekolah angkat oleh institusi perbankan bagi menyemai kepentingan menabung dan pengurusan wang yang bijak kepada pelajar. Bagi mencapai matlamat bersama, iaitu untuk meningkatkan keupayaan kewangan pengguna, pakatan strategik dengan Biro Pengantaraan Kewangan (*Financial Mediation Bureau, FMB*), Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit, Perbadanan Insurans Deposit Malaysia dan Suruhanjaya Sekuriti telah diperkukuh dengan penubuhan Jawatankuasa Kerja Pendidikan Kewangan. Jawatankuasa yang dipengerusikan oleh Bank Negara Malaysia ini bertujuan memantapkan penyelarasan dan kerjasama yang lebih erat dalam kalangan anggotanya dalam meningkatkan kesedaran dan keupayaan kewangan pengguna.

Mengukuhkan Infrastruktur Yang Menyokong

Proses penyelesaian pertikaian dengan mudah dan senang diakses merupakan elemen yang penting bagi memastikan pengguna menerima layanan yang adil. Dalam hal ini, bank konvensional, bank-bank Islam, syarikat insurans dan pengendali takaful telah pun menubuhkan Unit Aduan masing-masing. Pada masa depan, pengendali sistem pembayaran juga perlu mempunyai Unit Aduan tersendiri. Bank Negara Malaysia pula berperanan memastikan Unit Aduan ini melayani aduan dan tuntutan secara efektif dan adil menerusi proses yang saksama, dan tidak terbabit dengan isu berkaitan keputusan komersial seperti penentuan kos pinjaman dan pengaturan dalam kontrak. Bank Negara Malaysia juga tidak akan campur tangan dalam kes yang dibawa ke mahkamah atau yang menunggu tindakan undang-undang, memandangkan hanya pihak mahkamah yang boleh menyelesaikan pertikaian tersebut dan menentukan ganti rugi yang mengikat kedua-dua belah

pihak dari segi undang-undang. Bagi memastikan pengguna mendapat bantuan melalui mekanisme penyelesaian pertikaian yang bebas, adil dan saksama, FMB telah ditubuhkan sebagai saluran mendapat pembelaan alternatif untuk pengguna perkhidmatan kewangan yang disediakan oleh institusi di bawah pengawalseliaan Bank Negara Malaysia.

Sebagai sebahagian daripada usaha Bank Negara Malaysia untuk meningkatkan akses kepada maklumat bagi orang ramai tentang operasi dan dasarnya, Laman Informasi Nasihat dan Khidmat (Bank Negara Malaysia LINK) telah ditubuhkan sebagai pusat rujukan sehenti untuk orang ramai dan PKS dalam hal-hal yang berkaitan dengan produk dan perkhidmatan kewangan. Sejak penubuhannya pada bulan Februari 2005, LINK telah menerima sambutan yang amat menggalakkan dengan lebih daripada 40,000 pelawat, yang terdiri daripada individu dan PKS hadir bagi mendapatkan maklumat tentang pelbagai isu berkaitan perbankan, pinjaman, insurans, pentadbiran pertukaran wang asing dan laporan kredit. Bagi memberikan perkhidmatan maklumat bersepadu kepada pelanggan, sebuah Pusat Perhubungan akan ditubuhkan di Bank Negara Malaysia pada bulan Mei 2007. Pusat Perhubungan ini bertujuan meningkatkan maklum balas Bank Negara Malaysia kepada pertanyaan orang ramai menerusi penambahan saluran mendapatkan maklumat dan nasihat berkaitan hal ehwal kewangan.

Berikutan pertumbuhan penggunaan swasta yang kukuh, kemewahan pengguna yang meningkat, dan akses kepada sektor kewangan yang lebih baik, keupayaan mengurus kewangan dan hutang secara berhemat menjadi begitu penting bagi mengekalkan daya tahan sektor isi rumah. Dalam hal ini, Bank Negara Malaysia telah menubuhkan Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK) pada bulan April 2006 bagi menyediakan ruang kepada pengguna mendapatkan nasihat tentang perkara yang berkaitan dengan pengurusan hutang. Pengguna yang tidak berupaya memenuhi obligasi kewangan akibat perkembangan di luar jangkaan atau mengalami kesempitan kewangan, boleh mendapatkan nasihat daripada AKPK. Agensi ini turut memberi kaunseling kepada pengguna tentang pengurusan wang dan kewangan, di samping membantu secara percuma dalam menyusun semula atau menstruktur semula pinjaman perumahan, sewa beli, kad kredit dan pinjaman peribadi melalui prosedur penyelesaian di luar mahkamah, berdasarkan rancangan bayaran balik dan terma yang dipersetujui oleh pemiutang dan penghutang. Pada bulan Oktober 2006, AKPK menubuhkan pejabat wilayah di cawangan Bank Negara Malaysia di Pulau Pinang, Johor Bahru, Kuala Terengganu, Kuching dan Kota Kinabalu. Sehingga kini, dalam tempoh tidak sampai setahun, lebih daripada 15,000 pelanggan telah mendapatkan perkhidmatan AKPK dan lebih daripada 2,000 pelanggan telah menerima bantuan di bawah Program Pengurusan Hutang.

Sementara itu, sebagai langkah memerangi penipuan dalam sektor kewangan, beberapa inisiatif telah diambil untuk mempertingkatkan kerjasama dengan industri dan agensi penguatkuasaan undang-undang. Bank Negara Malaysia berserta sektor kewangan dan wakil daripada Polis Diraja Malaysia telah menubuhkan Jawatankuasa Pemandu Bersama dan Jawatankuasa Kerja Bersama untuk berkongsi maklumat dan pengetahuan dalam kalangan ahli untuk mengenal pasti dan mengurangkan risiko penipuan dalam sektor insurans dan takaful. Pada tahun 2006, beberapa program latihan dan bengkel telah diadakan di beberapa bandar utama di Malaysia untuk berkongsi maklumat dan meningkatkan pemahaman tentang risiko penipuan dalam kalangan peserta industri. Bagi sektor perbankan, Bank Negara Malaysia bekerja rapat dengan persatuan-persatuan industri untuk menyedarkan institusi perbankan tentang trend dan *modus operandi* terbaharu dalam aktiviti penipuan serta langkah pencegahan yang perlu diambil untuk meminimumkan kejadian penipuan. Bank Negara Malaysia juga akan terus memastikan bahawa sektor kewangan melaksanakan

sistem dan kawalan yang sesuai bagi mengurus risiko penipuan, serta bekerjasama dengan agensi penguatkuasaan undang-undang untuk memerangi penipuan kewangan.

Melangkah Ke Hadapan

Dalam persekitaran sektor kewangan yang pesat berubah, rejim amalan pasaran yang berlandaskan prinsip akan diterima pakai. Walau bagaimanapun, rejim sedemikian memerlukan kewujudan prasyarat tertentu untuk menyediakan infrastruktur dan insentif sokongan yang akan menjajarkan amalan pasaran dengan prinsip yang kukuh. Oleh itu, lebih penekanan akan diberikan ke arah mempertingkatkan tadbir urus, integriti dan ketelusan sebagai asas untuk peserta industri memelihara keyakinan dan kepercayaan orang ramai. Tumpuan juga akan diberikan pada usaha memperkukuh kapasiti kewangan pengguna di samping meningkatkan keberkesanan mekanisme pembelaan. Ini berlandaskan prinsip bahawa sektor kewangan yang progresif merupakan sektor yang keselamatan dan keteguhan kehematan, serta persaingan dan perlindungan pengguna saling wujud bersama bagi memenuhi kehendak pelbagai pihak berkepentingan dalam pasaran kewangan dengan berkesan.

Matlamat yang perlu dicapai ialah mencari keseimbangan yang sesuai antara penyediaan tahap perlindungan pengguna yang mencukupi sambil menggalakkan peningkatan persaingan dan inovasi dalam sistem kewangan. Matlamat utama ialah memudahkan pembentukan pasaran yang pengguna berupaya membuat pilihan daripada pelbagai jenis produk dan perkhidmatan berbandukan maklumat dan pengetahuan penting yang ada pada mereka. Pihak pengawal selia, industri, pengguna dan pihak berkepentingan yang lain sama-sama bertanggungjawab menggalakkan pembentukan sektor kewangan yang dinamik dan progresif. Dalam hal ini, pengguna harus memikul tanggungjawab yang lebih besar dalam mengurus kewangan mereka dengan memahami hak dan kewajipan mereka selain berhati-hati dan mahir memilih perkhidmatan dan produk. Institusi yang menyediakan perkhidmatan kewangan pula harus beroperasi secara adil, saksama dan telus dalam memberikan perkhidmatan kewangan kepada pelanggan.